

SAMLING 13

Januar 9. klasse

Tema: Hvordan forstå de fire siste budene

Kjære kateketer.

De fire siste av De ti bud, budene fra sju til ti, handler spesielt om upassende og ulovlige indre tanker som vi kan ha om andre mennesker, og om eiendom som ikke rettmessig tilhører oss, og om det fysiske begjær som truer vårt forhold til Gud og til vår neste.

Disse budene dreier seg om tydelige handlinger som det å stjele og utøve urett og være urettferdig, slik som å betale lønninger som er urimelige eller å utnytte menneskers svakheter for å tjene egne penger. Det dreier seg også om indre holdninger, slik som grådighet, urettmessig begjær etter andres eiendom, om misunnelse som fører til tyveri, og om urettferdige handlinger som består i å lyve og å bedra andre mennesker, i den hensikt å skulle tilfredsstille sine egne individuelle ønsker og sin egen lykke.

For å holde disse fire budene må vi tilegne oss dyder som måtehold når det gjelder å eie ting og ha eiendom, rettferdighet i den måten vi behandler andre mennesker på, respekt for deres menneskelige verdighet, og solidaritet med alle mennesker. Gud, som er vår Skaper, befaler oss å vise kjærlighet til andre mennesker og til å respektere dem ved å ikke stjele det som tilhører dem. Disse budene oppfordrer deg og meg til å ikke bedra andre mennesker eller å lyve, eller å trakte etter det som ikke rettelig er vårt.

La oss lære av Bergprekenen (Matt 5,1–12), der Jesus forkynner de åtte saligprisningene som steg på veien til ekte lykke. Det første steget på veien mot et meningsfullt liv og mot å leve et godt og moralsk kristenliv, begynner med at vi på en sunn måte befri oss fra de materielle ting og praktiserer åndens fattigdom og hjertets sjenerøsitet.

Når vi i livet følger og praktiserer saligprisningene, blir vi frigjort fra å være slaver under penger, materiell eiendom og urent, kjødelig begjær. Saligprisningene setter oss i stand til å prioritere kjærligheten for de fattige og til å vitne om sannhet, rettferdighet og fred i verden. De hjelper oss også til å leve et liv i enkelhet, som befri oss fra kjøpepress og forbruk, slik at vi kan ta vare på Guds skaperverk.

For at vi skal kunne leve og praktisere saligprisningene, må vi granske våre indre motiver, våre gjerninger og de holdninger vi har til andre mennesker, slik at hva vi enn gjør eller ønsker oss i livet, så vil vi alltid søke å gjøre Guds hellige vilje. Dette vil hjelpe oss til å disiplinere vårt kroppslige begjær, våre følelser og vår fantasi.

p. Paul Opata

HELLIGE KATERI TEKAWITHA

Les om denne helgenen på katolsk.no

Økt 1 – Teori

TEMA: Jesus, Bergprekenen, Bibelen og de fire siste budene

MÅL:

- Å lære om hva Jesus sa og gjorde
- Å lære om Bergprekenen og hva Jesus ville med den.
- Å teste ut hva konfirmantene nå kan om Bibelen

DU TRENGER:

- [Bibelselskapet | Tidslinjen](#)
- [Bibler/Bibelselskapet | Nettbibelen](#)
- Minifilmen «Jesu lignelser og vår tid»
- Presentasjon om Bergprekenen (R) fra nettsiden, og evt. Matteus-filmen del 1 (R)
- Presentasjon av de fire siste budene (R) med problemløsningsoppgaver (R)

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt:

- 1 – Intro: Jesu liv, hans lære og lignelsene: Hva ville han fortelle oss?
- 2 – Gruppearbeid: Lignelser
- 3 – Presentasjon: Bergprekenen (og evt. Matteus-filmen, Del 1)
- 4 – Presentasjon og problemløsningsoppgave: De fire siste budene
- 5 – Avsluttende bønn

1 – Hva ville Jesus lære og fortelle oss?

Ta en titt på Bibeltidslinjen eller bruk oversikten med de samme historiene i fokus fra ressursene (R), for å friske opp det konfirmantene nå kan om Jesus og hans liv.

Still følgende spørsmål (R):

- Jesus gikk rundt og gjorde under og han traff mange forskjellige mennesker. Svært ofte fortalte han historier som ikke nødvendigvis var sanne. Disse historiene var svært viktige. Vet dere hva slags historier det er snakk om; hva vi kaller disse? Har dere noen eksempler?

Det er snakk om lignelser, naturligvis, men se om konfirmantene selv kan komme frem til dette begrepet. Her er det viktig å ikke snakke om hva Jesus ville fortelle gjennom disse lignelsene, men kun få begrepet 'lignelser' på plass, og se om de har lært noen av disse lignelsene.

Hvis du har en svært frampå og ivrige konfirmantgjeng, så ta dette i plenum og la dem komme med forslag. Eller, du kan la dem sitte i grupper og diskutere litt. Ikke bruk hjelpemidler her.

Forslagene de kommer med kan det være lurt å få skrevet opp på en skjerm eller tavle, slik at alle fokuserer på det samme.

Se minifilmen «Jesu lignelser og vår tid» før dere går videre.

2 – Hva betyr lignelsene? Hva ville Jesus med disse?

I introdelen av presentasjonen (R) står det litt om hva en lignelse er, og det er et par eksempler. Lignelser er, som du ser, også temaet i minifilmen til denne samlingen.

Nå kan hver gruppe få tildelt en lignelse hver. De trenger da bibler. Først bør de lese lignelsen sammen; helst høyt (en leser eller de deler på å lese). Det er nok lurt at gruppene sitter med ganske god avstand så de ikke blir forstyrret av hverandre.

Spørsmålene de skal svare på/gjøre er følgende (R):

- Lag en kort oppsummering (på 4–6 linjer) av lignelsen slik at dere kan gjenfortelle den for de andre gruppene.
- Hvem er det Jesus snakker til her (de må finne konteksten)?
- Hva er det Jesus vil fortelle, eller lære bort, med denne lignelsen?
- Passer det Jesus ville lære bort i vår tid; for deg og meg?

Kanskje vil konfirmantene trenge 10–15 minutter (eller mer) til dette gruppearbeidet. Dette med tid må du alltid se an. Gå rundt og hjelp med det de ikke greier å finne ut på egenhånd.

Del i plenum. Ros alle for riktige svar eller gode forsøk, med mindre det ble helt useriøse forsøk på å formidle innholdet.

Repetér/gjennomgå kjapt det de har kommet frem til. Du finner en gjennomgang av disse lignelsene med svar på spørsmålene ovenfor i ressursene (R).

3– Bergprekenen

Begynn gjerne med å finne Bergprekenen på Bibeltidslinjen. Der heter den «Jesus forkynner». Klikker du nederst i teksten under bildene (under «Les mer», ser du den delen som inkluderer Saligprisningene.

I denne talen, eller prekenen på et fjell ved Genesaretsjøen, gir Jesus retningslinjer for hvordan man kan leve slik Gud vil. Presentasjonen som følger denne samlingen/økta, tar for seg innholdet i Bergprekenen og gir en kontekst/sammenheng med andre hendelser rundt samme tid i Jesu liv (R).

Fikk dere ikke sett Matteus-filmen i forrige samling (Økt 4, Samling 12), kan det kanskje være en idé å gjøre det nå. Her får man oversikt og sammenheng i de forskjellige hendelsene i Jesu liv.

4– De fire siste bud – En fin gruppearbeidsoppgave

Mye av det Jesus lærte bort i Bergprekenen peker direkte tilbake på budene. Foreløpig har denne veilederen tatt for seg de seks første og sett på det doble kjærlighetsbudet. Her kommer en gjennomgang av de fire siste, bud 7–10.

Bruk gjerne presentasjonen (R) for å gjennomgå dette, eller lag din egen. Det finnes et oppgaveark med problemløsninger (R) til presentasjonen. Nei da, 😊 det er ikke matematiske problemløsninger det er snakk om, men forskjellige scenarier der konfirmantene skal prøve å finne ut hvilke bud som blir brutt, og samtidig snakke om hvilke andre valg menneskene i historiene (scenariene) kunne ha foretatt seg.

5 – Avsluttende bønn

Be Fader Vår sammen.

Økt 2 – Teori

TEMA: Kirken og de fire siste bud

MÅL:

- Å sette seg inn i det katekismen sier om de fire siste bud
- Å snakke om hvordan

DU TRENGER:

- Quiz om Bibelen og budene (R)
- YOUCAT Konfirmant og YOUCAT Katekismen og ressurser/oppgaver til dette (R)
- Helgenoppgaver (R)
- En prest

GJENNOMGANG

En kjapp oversikt av gjennomgangen:

- 1 – En quiz om Bibelen og budene
- 2 – En gjennomgang/presentasjon av YOUCAT (Konfirmantboka og Katekismen)
- 3 – Helgenoppgaver (til nye grupper)
- 4 – Helgennavn: info (sammen med en prest)

1 – Quiz

Så langt har konfirmantene lært ganske mye om Bibelen, og nå har de vært innom alle budene. På nettsiden ligger forslag til en quiz (R) bruk den gjerne, lag Kahoot eller en egen variant av en slik quiz.

Husk at det aller beste som regel er at de går sammen to og to når det er quiz. Har du latt dem gå sammen to og to tidligere? Har du da bestemt hvem som skal jobbe sammen med hvem? Hvis du ikke har gjort det, har du kanskje lagt merke til at det ofte er de samme som setter seg sammen, mens noen sliter med å finne en partner. Dette er det lurt å unngå. Du begynner å kjenne konfirmantene godt nå, og kan kanskje finne ut av hvem som burde jobbe sammen, og kanskje hvem som ikke burde det. Noen trenger også din hjelp til å finne en å jobbe sammen med, da de fremdeles ikke er så trygge på de andre.

Husk også småpremier 😊

2 – Å være Kristi legeme – Å forstå budene som noe personlig

I kap. 9 i YOUCAT Konfirmant, punkt 9.3 (side 81 og 82), står det en forklaring på dette med at vi er Kristi legeme. På side 82 er det en liste på fire punkter som sier ganske mye om hvordan vi skal leve som mennesker. Vi lever med andre ord ikke bare for oss selv, men også for andre. Tenker alle slik – at vi alle er en viktig del i noe større som ikke fungerer så godt uten at vi bidrar – ville vi hatt en fantastisk verden uten hat, ondskap, misunnelse og alt det djevelen ønsker skal ødelegge vårt forhold til Gud.

Presentasjonen som tilhører denne Økta (R), tar for seg de fire siste budene og det katekismen (YOUCAT) sier om dette. Det er en fordel at konfirmantene selv har YOUCAT Katekismen, slik at de nå jobber med å kunne finne frem til det de må lære på av katolsk lære.

3 – Helgengrupper og helgenoppgaver

Før jul ble det foreslått å lage nye helgengrupper, men det var ikke lagt opp til en presentasjon av gruppene nye helgener.

VIKTIG: Lovet du (slik det ble foreslått) en premie til de (gruppene) som fremdeles husker navnet på den nye helgenen deres nye gruppe fikk? Da bør du dele ut noen slike (små-) premier nå.

Har du *ikke* valg nye helgengrupper ennå, så gjør det gjerne nå.

For å få en fin overgang mellom dette med budene og helgener, kan du gjerne snakke om følgende:

Helgenene var mennesker, slik som du og jeg. Likevel var de spesielt opptatt av å etterleve Guds bud. Når vi leser om dem, ser vi ofte klart og tydelig hvordan det doble kjærlighetsbudet hadde stor plass i disse menneskenes liv.

Når konfirmantene presenter sine «nye» helgener denne gangen kan dere gjerne prøve å forklare hvordan denne personen (helgenen) etterlevde det doble kjærlighetsbudet. Dette er inkludert i oppgaven (R) denne gangen.

Husk at helgenoppgaven og liste med forslag til helgener finnes i ressursene (R).

4 – Helgennavn

Til gjennomgangen av dette punktet kan det kanskje være lurt å ha med en prest. Litt lengre ned ser du hvorfor.

Nå er det bare noen måneder igjen til konfirmasjonen. Kanskje har noen av konfirmantene bestemt seg for et helgennavn de vil ta, andre har valgt å ikke gjøre det, noen fikk et helgennavn i dåpen og er fornøyd med dette, mens andre igjen er usikre på dette. Disse (sistnevnte) ønsker kanskje et helgennavn, men vet bare ikke hvilken helgen de ønsker navnet fra.

I plenum kan det være lurt å ta en runde med alle konfirmantene nå for å høre hvem som har valgt seg et navn, og spørre om de vil forklare hvorfor de har valgt seg dette navnet/denne helgenen. Ikke vær overrasket om noen av dem sier de synes navnet var fint, eller det klirrer/høres fint ut sammen med navnet de har fra før. Ikke refs dem for å være litt overfladiske her, men kanskje heller si noe positivt om navnet til den helgenen de har valgt (repetér litt hva denne gjorde mens hun/han levde og hvorfor han/hun ble helgenåret).

Her er det ikke sikkert du har så mye kunnskap at du bare kan hoste opp informasjon på løpende bånd om den ene helgenen etter den andre. **Derfor kan det være lurt at du får med deg menighetspresten** (med mindre det er deg, da 😊), **eller en annen prest som har anledning til å være med**. Han har nok ganske mye kunnskap om forskjellige helgener.

Det kan være lurt å ha tilgang på nettressursene våre om helgener (R) og ellers andre nettsider/digitale kilder, evt. hefter eller bøker om helgener for lett å kunne finne informasjon skulle dere mangle det underveis i samtalen.

De konfirmantene som ønsker helgennavn trenger kanskje ikke å bestemme seg akkurat der og da, men kanskje sett en frist slik at dere får inn helgennavnene i god tid før selve konfirmasjonsdagen.

Økt 3 – Aktivitet

TEMA: Å gjøre noe for andre (og for hverandre)

MÅL:

- Å delta i katekesen (for barna) som assistenter/kateketer
- Å planlegge Økt 4

DU TRENGER:

- Se i ressursene for forslag til hva du kunne måtte trenge (R).

GJENNOMFØRING

En kjapp oversikt over gjennomføringen:

- 1 – Å planlegge og gjennomføre undervisning i katekesen
- 2 – Å planlegge Økt 4 til denne samlingen

Før du går løs på oppgavene her, kan det være greit å vite at dere ikke må gjennomføre både punkt 1 og punkt 2. Men, kanskje ønsker du/dere det, og det er det naturligvis ingenting i veien for. Det går også an å fordele oppgaver. Kanskje noen konfirmanter ønsker å delta en (eller flere) gang(er) i katekesen, mens andre vil forberede en Økt 4 (som alle senere deltar på).

Til punkt 1

Nå har konfirmanter mottatt svært mye undervisning i disse 1,5 årene de har forberedt seg til konfirmasjonen. Mange av dem har også deltatt alle eller noen/mange av årene i barnekatekesen, og vet en del om dette.

Planlegg et katekeseopplegg i samarbeid med en eller flere av kateketene. Hvordan dette opplegget blir, avhenger selvfølgelig av konfirmanternes personlighet og engasjement. Hvis dette er noe de gjør fordi de må, så ikke push dem så mye. Det kan også hende de er litt sjenerte av seg.

I begge disse tilfelle: La dem delta i planleggingen av katekesen, men ikke forvent at de skal komme med så mange ideer eller ta så mye initiativ. Pass heller på å inkludere dem så godt du kan. Gi dem mye positiv feed-back for deres deltakelse.

Så er det noen konfirmanter som kanskje har en mengde ideer og er svært engasjerte, og da kan de kanskje til og med være med og undervise/lede deler av eller hele (en hel) katekeseøkta.

Se videre i ressursene for hvordan man kan planlegge/gjennomføre dette opplegget (R).

Til punkt 2

Som regel er det du som kateket som kommer med opplegg og leker til det sosiale i konfirmantkatekesen, det vi kaller Økt 4. Kanskje har du brukt forslagene i veilederen her, eller du har hatt mange ideer selv.

Etter hvert som konfirmantene har vært igjennom mange slike leker og andre opplegg som både har til hensikt å styrke miljøet innad i konfirmantgjengen, og som ønsker å gi konfirmantene et lystbetont forhold til sin menighet og til kirken med både stor og liten 'k', kan det være artig for konfirmantene å selv skulle planlegge en slikt sosial sammenkomst.

Kanskje ønsker de/dere å invitere noen til dette, kanskje skal det lages mat, kanskje vil de repetere noen av lekene dere har hatt hittil eller gjennomføre nye leker, kanskje vil de lage quiz eller ha andre konkurranser, m.m.

I ressursene finner du/dere flere ideer til dette punktet (R).

Økt 4 – Sosialt

Denne økta er konfirmantstyrt denne gangen. Se Økt 3.

Det eneste dere nå må avgjøre er når Økt 4 skal gjennomføres.